

פרוטוקול מס. 432

מישיבת ועדת הכספים

יום ג' ט' באדר א' תשל"ו - 10.2.76 שעה 10.00

נכחו:

- חברי הוועדה: היו"ר י. קרגמן
 ע. אמוראי
 א. אפרת
 ש. ארליך
 ס. ארנס
 י. בדר
 י. גולן
 צ. גרשוני
 ש. לורין
 ס. ורטמן
 י. פלוסין
 ג. פת
 ד. קורן
 ח. קורפו
 א. שוסטק
 ס. שחל

מוזמנים:

- ד"ר צ. דינשטיין - יועץ המסלה לענייני נפט ואנרגיה
 י. ליאור } חברת הנפט הלאומית
 ז. אורן }
 ע. בר-חיים - סמנכ"ל משרד המסחר והתעשייה
 ע. שרון - משרד המסחר והתעשייה
 ס. נוידרפר - הממונה על הכנסות המדינה
 ס. מועלים, גב' דר-זיו - משרד האוצר

מזכיר הוועדה:
יועץ כלכלי:
כלכלנית:
רשמה:

- א. קרשנר
 א.נ. פלוג
 ס. אלחנני
 א. דגני

סדר-היום:

חיפוש נפט בדרום סיני;
 ערבות המדינה - אדרעי דן ספעלי דפוס בע"מ;
 ערבות המדינה למבני תעשייה בע"מ;

חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח)
 (תיקון מס. 4) תשל"ו-1976.

חיפוש נפט בדרום סיני - אישור מקדמה

היו"ר י. קרגמן: אני פותח את הישיבה.

רצוני לקרא את מכתבו של שר האוצר מיום 26.1.76 בענין חיפוש נפט בדרום סיני. (קורא את המכתב) לפני כחדש ימים אישרנו מקדמה בסכום של 40 מיליון לירות לשם רכישת כלי לקידוחי נפט בים. למטרה זו דרוש עכשיו סכום נוסף של 15 מיליון לירות.

צ. דינשטיין: הסכום של 65 מיליון לירות כלול בתקציב הנוסף אשר נדון עכשיו בוועדת הכספים. היות והכלי לקידוחי נפט בים היה במספנה לצורך תיקונים ונאלצנו לשלם לספקים, פנה שר האוצר לוועדת הכספים וביקש שהיא תאשר מקדמה של 40 מיליון על-חשבון התקציב הנוסף. ההנחה הייתה שהתקציב הנוסף יאושר בחדש דצמבר או בחדש ינואר והסכום המלא המופיע בתקציב יעמוד לרשותנו. הטיפול בענין נגמר. האניה הגיעה ביום ה' שעבר והיא מוצבת במימנו בא-טור. לא ביקשנו מייד את הסכום של 65 מיליון לירות כי חשבנו שהתקציב יאושר בזמן. בינתיים השתנה הענין. עכשיו יש חשלומים שצריך לעמוד בהם. הבקשה היא להגדיל את המקדמה על-חשבון התקציב הנוסף בעוד 15 מיליון לירות. לו התקציב הנוסף היה מתאשר בזמן, לא היינו צריכים לבקש מקדמה.

הכלי יתחיל בפעולה תוך השבועיים הקרובים. זהו כלי ימי, ראשון מסוגו בארץ. נסתייע במחמחי חוץ כי אין לנו נסיון בהפעלת כלי כזה. נקודת הקידוח הראשונה היא בסביבות א-טור. נשתדל לא לתת פרסום לפעולה.

י. ליאור: הפעלתו של הכלי העלה 30 אלף ליום. עם פחת וריבית יגיע הסכום ל-50 אלף.

עם תחילת הפעילות באזור א-טור בכל-זאת נמצא נפט בקידוח הראשון ביורם 1. עדיין איננו מפתחים את האזור כי כמות ההפקה היא קטנה. מבאר אחת ניתן להפיק 70-100 חביות ליום. אנו בודקים את מבנה האזור. הנפט נמצא כנראה ממש בים. לא רחוק ממקום הקידוח הימי גילו המצרים והאמריקאים באר אשר מפיקה כ-3500 חביות ליום, וזה ענין מסחרי רציני. המרחק של הקידוח שלנו הוא 2-3 ק"מ משם. קבענו את נקודת הקידוח הראשון במרחק 3 1/2 ק"מ מהחוף. הכלי יופעל על-ידי גורמים זרים. הבאנו מומחים מהמספנה אשר שיפצה את הכלי. יש כלי עזר להפעלת הכלי - ספינות וכדומה. חלק מהציוד הוזמן מנתיבי-נפט על-מנת לאפשר את הביצוע של הקידוח.

הקידוח הראשון נמשך כ-3 1/2 חדשים. התכנית היא לבצע 3-4 קידוחים לשנה. התכניות לכך מוכנות.

מבצע שני באזור הוא קידוח מהיבשה לתוך הים, דרומה לא-טור. קידוח כזה יש לו יתרונות. הוא יותר זול. אם קידוח ימי עולה בערך 3-4 מיליון, הרי קידוח יבשתי עולה 1.5-2 מיליון דולר. ביבשה ההפקה היא מיידית. אנו מתכוונים לבצע בים 4 קידוחים, וביבשה 2 קידוחים אלכסוניים.

מ. ארנס: אנו נכנסים לעידן של השקעות גדולות בחיפוש נפט. עקרונית זוהי מדיניות חשובה. לאור ההשקעות בהיקף כזה ונוכח החשיבות שכולנו מייחסים לכל דבר העשוי להגביר את סיכויי הצלחת הפעולה, דומני שחשוב ביותר שנהיה מאורגנים כהלכה וננצל במקסימום את אנשי המקצוע הנמצאים במדינה בתחום זה. לפני כל דבר נוסף, הייתי מבקש לראות את טבלת הארגון של הפעולה הנקראת חיפוש נפט כדי לדעת באיזו מידה התגברנו על בעיות העבר והיום הענין מרוכז ומאורגן; מהי המסגרת, מי הם אנשי המקצוע הנושאים באחריות לאסטרטגיה של החיפוש והקידוחים? אתם חייבים לספק לנו אינפורמציה זו כדי שנוכל לאשר את הבקשה.

ג. פת: אני מבין שאנו חייבים לאשר את הסכום כדי שהמכונה תתחיל לנוע. מהם הסכומים שצריך יהיה להשקיע לפיתוח הקשר בין הים לבין החוף במידה ויימצא הנפט? האם סכומים אלה יספיקו לחיבור מקורות הנפט עם החוף?

לא קראתי את הפרוטוקול של ישיבת ועדת הכלכלה בה מסר מר סלמן דיווח על הנושא של חיפושי נפט והחברות העוסקות בכך. מקריאת העתונות התקבל רושם לא חיובי. אולי כדאי לשמוע מה קורה שם? האם החוהו-ובוהו כפי שבא לידי ביטוי בדיווח של מר סלמן עדיין קיים?

ש. לורניץ: זוהי בשורה מחממת לב לשמוע שהכלי הגיע ובקרוב יוחל בעבודה. אמנם ההשקעות הן גדולות, אבל אם הסיכויים הם טובים כדאי לעשות כהנה וכהנה. היות ואנו יודעים שהאמצעים של הממשלה, ובמיוחד במטבע חוץ, הם מוגבלים מאד; ומאחר ולנושא זה יש משקיעים עם אמצעים בלתי-מוגבלים כאשר יש סיכויים למציאת נפט, נשאלת השאלה: האם אתם חושבים לעניין משקיעים אם בתור שותפים או בדרך אחרת כדי שיטלו על עצמם חלק מהעול הכספי הנכבד הקשור בחיפושי נפט?

ח. קורפן: היה לנו נסיון בהפרעה להביא כלי כזה בעבר. מי דואג כיום להבטחת הכלי?

צ. דינשטיין: כאשר נדון בתקציב לחיפושי נפט נוכל להביא את הפירוט המלא. למעשה הארגון של מערך חיפושי נפט, לאחר שהוחלט על צורת ההיערכות, פועל כיום. העניין הוכרע במחצית 1974. עכשיו העניין מרוכז ומאורגן לפי המלצות שאושרו על-ידי הממשלה ובוצעו על-ידי השר ספיר ז"ל במתכונת של איחוד. קיימת חברה לאומית והיא מרכזת את הפעילות מצד הממשלה. כאשר יתקיים דיון בתקציב החיפושים, יוכל מר ליאור להציג את מפת הארגון וההיערכות.

מ. ארנס: אני מבקש להמציא לנו בכתב את טבלת הארגון - מכוני נפט, מכוני גיאולוגים, האישים והיועצים העומדים בראשם וכך הכישורים שלהם.

צ. דינשטיין: התקציב הכולל לחיפושים הוא בערך 250 מיליון לירות. בתקציב יופיע סכום של כ-200 מיליון. כ-50 מיליון אנו מקווים לגייס ממשקיעים זרים. בשנה השוטפת יש לנו כ-30 מיליון לירות השתתפות ממשקיעים זרים - קבוצה אמריקאית וקבוצה גרמנית. נשדל להביא גורמים נוספים. החברות הגדולות שיש להן אינטרסים עם מדינות עקב לא תבאנה לחיפושי נפט בישראל. חברות עצמאיות יש סיכוי שתבאנה אם התוצאות תהינה יותר חיוביות. תוצאות טובות תשמשנה תמריץ להזרמת כספים נוספים. אם ננחל אכזבה יכול להיות שהסכום יצטמק. סימנים לגילויי נפט הם תמריץ רציני ביותר למשקיעים.

אשר להיערכות, בשנת 1968 עם כניסתי לתחום הזה חייבתי את ריכוז כל הפעילות. ועדת-סלמן מונחה על-סמך החביעה שיעשה בדק-בית ושלא יהיה פיצול. כאשר קיבלתי על עצמי את האחריות מצאתי מצב שבו יש מספר חברות כמו לפידות, חברה לחיפושי נפט ועוד. אלה היו חברות ממשלתיות שלממשלה לא היה חלק מכריע בכספים שלהן. האוצר צריך היה לפדות את המניות של המשקיעים הפרטיים. המשגה של ההיערכות הראשונה היה שהחברה היתה גם מחפשת וגם קודחת. צריך היה להפריד בין שתי הפונקציות של הקידוחים ושל קבלנות הקידוחים, זה מה שהפעלנו עכשיו. העניין פועל מ-1974 לפי המתכונת הזו. היו בעיות משפטיות והדברים הגיעו עד בג"צ נגד האוצר שקנה את המניות של גופים וקבוצות. כאשר נדון בתקציב נביא את כל ההתארגנות כפי שהיא פועלת משנת 1974.

י. ליאור:

הכלי נמצא ממש ליד הבסיס הימי וליד הבסיס הצבאי באזור. האבטחה נעשית יום-יום על-ידי חיל הים. הובלת הכלי נעשתה בפיקוד של חיל הים. האזור הוא צבאי ויש אבטחה. מבחינה זו העניינים מאורגנים.

א. שוסטק:

האם האזור בא-טור שם נעשות ההשקעות יהיה נושא למשא-ומתן?

צ. דינשטיין:

אנו מוכרחים לחפש נפט במקום שיש אינדיקציות שהוא מצוי. לגבי כל החוף מאילת עד שארם-א-שיח אין סיכוי. האזור נמצא על השבר האפריקאי-סורי.

י. גולן:

בספר התקציב מופיע סעיף 75 - השקעות במשק הנפט: 17 מיליון ו-65 מיליון.

צ. דינשטיין:

כרגע אנו דנים במקדמה.

מ. ארנס:

מופיעה כאן החלטה של ועדת הדלק העליונה והחלטה של ועדת השרים לענייני כלכלה. מדוע שני גופים ומה הקשר ביניהם?

צ. דינשטיין:

כאשר נדון בתקציב נביא את כל הפרטים. לגבי שטח זה, בגלל הפרובלמטיות שלו, חברת הנפט הלאומית עושה את הפעולה בנאמנות עבור המדינה, היא משמשת כלי הביצוע עבור המדינה, היא השלוח של המדינה. לגבי כל חלקי הארץ עושה זאת החברה הלאומית מכוח עצמה. לכן יש הפרדה. זה רק בגלל סיבות פורמליות-יורידיות הקשורות בשטח. ועדת השרים לענייני כלכלה היא הממשלה. ועדת הדלק העליונה מנחה את כל הפעילות בשטח הדלק.

היו"ר י. קרגמן:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה לאשר מקדמה נוספת של 15 מיליון לירות.

ה צ ב ע ה

ההצעה לאשר מקדמה נוספת של 15 מיליון לירות לחיפושי נפט בדרום סיני - אושרה.

היו"ר י. קרגמן:

כאשר נדון בתקציב יובא בפנינו כל החומר על פרטיו.

מ. ארנס:

נאמר לי כי תכנון מאגרי הנפט נמסר לגורמים מחו"ל.

צ. דינשטיין:

חיפשנו את אחת משתי החברות הטובות בעולם לנושא. בארץ אין נסיון בתחום זה.

מ. ארנס:

מדובר על תכנון. אפשר למסור זאת לחברה ישראלית שתיעזר בחברה מחו"ל.

היו"ר י. קרגמן:

בדרך זו נצטרך לשלם תשלומים כפולים.

מ. ארנס:

יש דיספרופורציה בין הסכומים המושקעים בנושא לבין המעט הידוע לנו לגבי ההתארגנות והאיוש.

היו"ר י. קרגמן:

הודעתי באופן ברור כי כאשר נדון על התקציב נקבל את כל החומר המבוקש. מטעם החברה יוכן

החומר לקראת הדיון.

ערכות המדינה - אדוועי דן - מפעלי דפוס בע"מ נצרת

היו"ר י. קרגמן: הבקשה לאישור הערכות הובאה לפני הוועדה והיא לא נענתה לה כי המצב באותו זמן היה ללא סיכוי. אמרנו שאם ישחנה המצב והמפעל יקבל הזמנות נחזור לדון בבקשה. עכשיו יש לנו פניה חדשה של שר האוצר במכתבו לוועדה מיום 2 בפברואר.

ג. פת: למעשה הדבר היחיד שיש בעין זוהי העבודה של המדפיס הממשלתי. חשוב לדעת מהי עבודה זו ומה המחיר שישולם עבורה. אנו יודעים שהשר מעוניין להציל את המפעל. זהו מפעל באזור פיתוח, עובדים בו 40 איש, ביניהם עולים חדשים. הנכונות של "דפי זהב" להדפיס חלק מהמדריך במפעל עדיין איננה בגדר הזמנה. הוא הדין לגבי העבודה של חברת "קורגי" מאנגליה. דווקא הזמנה מחו"ל יכולה להציל את המצב. אם המפעל יקבל הזמנה משמעותית מגורם חוץ, נדון מחדש בבקשה. על-סמך עבודה אחת של המדפיס הממשלתי אין מקום לאשר את הערכות. למפעל חסר הון של 4.5 מיליון לירות. מזה מוכנים הבעלים להשקיע 700 אלף לירות. הסכום של 1.2 מיליון לירות שעליו מתבקשת הערכות לא יכסה אפילו את הריבית.

ע. יפה: ברור שזהו מפעל מלאכותי שאין לו זכות קיום.

מר ששון: המפעל בשנה הראשונה להפעלתו, שנה שהסתיימה בספטמבר 1973, ייצר בקרוב ל-3 מיליון לירות. ההפסד היה 60 אלף לירות. בשנה שלאחריה, בעקבות המלחמה והגיוס של מנהלי המפעל שהם צעירים יחסית, ירד המחזור של המפעל לקרוב ל-2 מיליון וההפסד עלה ל-600 אלף לירות. בשנת 1974/5 נתקבלה החלטה על הרחבת המפעל. קואם הוא עבד ככירכיה והיה מדפיס בדפוס של "ג'רוסלם-פוסט". הוחלט להכניס שם מכונת דפוס גדולה. הביצוע של ההרחבה נמשך עד מחצית שנת 1975, והוא גרם להפסדים. באותה תקופה היו פיתוחים ועלה שערן של המרק. ההשקעה שנאמדה בסכום של קרוב ל-2 מיליון לירות הגיעה לסכום של 4 מיליון. כאן חלה התייקרות ניכרת של ההשקעה במפעל שהוא חדש יחסית ואין לו רזרבות. קשה לכן לשפוט אם למפעל יש זכות קיום או לא. תמיד נשמעה הטענה שאין לנו ציוד לדפוס. והנה מישהו שהסתכן, עשה יצוא בגבולות של 80%-85%, לא היה לו בסיס של שוק מקומי, הוא הסתכן עם הפיחות ונקלע למצב המחייב להושיט לו עזרה.

קיימת הזמנה בסכום של 400 אלף דולר. "דפי זהב" מוכנים להדפיס חלק מהמדריך במפעל. המדפיס הממשלתי מוכן להזרים עבודות. יש הזמנה של 800 אלף לירות לספרים בערבית. כאשר סייענו למפעל הוא הגיע לרווחיות. היום המפעל איננו פועל וקשה לבדוק את מצב הרווחיות.

מ. ארנס: אינני מתמצא בפרטים על מצב המפעל ובמיוחד על מספר העובדים בו; אינני יודע אם תימצא תעסוקה אלטרנטיבית לעובדים אם המפעל ייסגר. כיוון שמר בר-חיים משתתף היום בישיבה אני רוצה לומר כמה דברים כלליים לגבי מדיניות ההשקעות של המשרד. האתגר הניצב בפני משרד האוצר ומשרד המסחר והתעשייה הוא לסגור את הפער במאזן-התשלומים בתקופה קצרה ככל האפשר. הדבר מחייב שינויים סטרוקטוראליים במשק. הדרך היחידה להגיע לאותם שינויים היא באמצעות המשאבים המוגבלים העומדים לרשותנו לצורך השקעות. הבעיה הניצבת בפני משרד המסחר והתעשייה היא לנצל בצורה יעילה את המשאבים העומדים לרשות ההשקעות, זאת אומרת להשקיע את הכספים בפעילויות בהן יש לנו יתרון יחסי. זה צריך להיות הקו המנחה את המשרד. קשה לי להאמין שהבקשה המובאת לפנינו לאישור ערכות למפעל עונה לקריטריונים האלה.

צ. גרשוני:

לא יתכן לעשות השלכה מפורמולות טובות ביחס למדיניות כלכלית על מפעל קטן באזור פיתוח הנאבק על קיומו. אני מכיר מפעלים שהוחלט לסגור אותם מספר פעמים והיום הם מפעלים משגשגים. אינני חושב שצריך להכניד דווקא על מפעל קטן באזור פיתוח, מה גם שהוא נמצא בנצרת-עלית. אני סומך על אנשי המשרד המטפלים בנושא. חזקה עליהם שהם לא ממליצים סתם על מחן ערבות. לטענתם יש למפעל סיכוי. הדברים שהם אומרים באזנינו מחייבים את משרד המסחר והתעשייה. שמענו שהמדפיס הממשלתי מוכן להזרים עבודות למפעל. הוא הדין "דפי זהב". אינני רוצה סיבה להתנגד לאישור הערבות, ואני מציג לאשרה.

י. בדר:

אני חייב למחות נגד המסמך שקיבלנו. לא ראיתי אף-פעם מסמך כל-כך לא רציני. נאמר בו שמישהו עומד להגיע מאנגליה, וכלל לא ברור אם יבוא, ואם יבוא האם יבצע את ההזמנה. לפי הנוסח של המסמך זו אפילו לא תכנית להזמנה. אינני מבין את האמור במסמך על "דפי זהב". בסך-הכל הם מוציאים לאור שני ספרים בשנה. כאן מדובר על הדפסה של חלק משמעותי של המדריך. מה פירוש הדבר? כמה גליונות? איך אפשר להדפיס חלק פה וחלק שם. על איזה חלק מדובר, וכמה תעלה ההדפסה הזו? מדובר כאן על "נכונות" להדפיס. מהם התנאים?

המדפיס הממשלתי, כאשר הוא מוסר עבודות לגורמים מהחוץ, חייב לפרסם מכרז. אם יפורסם מכרז, מניין לנו שדווקא המפעל בנצרת הוא שיזכה בעבודה?

המכתב הזה איננו מוסיף כל אינפורמציה לזו שהיתה בפנינו כאשר הגיעה הפניה הראשונה, אלא מילים סתם. מעניין מהי דעתכם על ועדת הכספים אם אתם מביאים בפניה מסמך כזה. אם רוצים להאמין למפעל, תנו לו הלוואה תקציבית ואל תדברו על ערבות. ערבות זה עניין מסוכן.

הנושא של בתי-דפוס היה כל הזמן על הגבול בין תחומי הפעולה של משרד החינוך והתרבות ושל משרד המסחר והתעשייה. אחר-כך המדיניות המוצהרת של מרכז ההשקעות היחה לא לתת אישורים לבתי דפוס. עכשיו טוענים שכאן מדובר על יצוא. לפי מה שכתוב במסמך, זה כבר לא יצוא. מכל הבחינות אסור לנו להסכים לאשר את הערבות. הם קיבלו פעם ערבות בשנת 1975. כאן הדרישה היא למתן ערבות שניה. אני נגד האישור.

ד. קורן:

כדי להריץ מפעל צריך להיכנס לשוק בארץ ובחול, וכדי להיכנס לשוק צריך לעבוד. יש תקופת הרצה עד שאתה מתקשר עם לקוחות. אחרי מלחמת יום-הכיפורים היו אנשים שהעסק שלהם הלך לאיבוד כי לקוחותיהם פנו לבעלי עסקים או מפעלים מתחרים. מפעל זה לאחר שהוקם וציוד התברר כי המכונה איננה פועלת. הביאו מומחה מגרמניה והתברר שברז הדיו היה סגור. המכונה חוקנה ועכשיו יש אפשרות להפעיל את המפעל ולהגיע ללקוחות. יש כמה הבטחות להזמנות. אם הם יעשו טוב את המלאכה, יבואו לקוחות. אם המפעל יהיה סגור, אי-אפשר יהיה לשכנע את נציגי המפעל מאנגליה שיגיעו לארץ לבצע את ההזמנות. היתרון היחסי הוא שהמפעל קיים בנצרת-עלית, צריך לתת לו זריקה-עידוד. אם יתברר שזהו מפעל-נפל, צריך יהיה לסגור אותו. אנו צריכים להבטיח שתהיה זרימה של אוכלוסיה לגליל. היות והמפעל ממוקם בגליל, אני בעד אישור הערבות.

א. אפרת:

אינני מקבל את הטענה שהמפעל הוא מלאכותי. אני רואה לפני אתהנתונים. אני הצעתי דחיה לחדש כדי שיביאו הצעות. המדפיס הממשלתי מוסר 70% מכלל העבודות החוצה. הוא מסוגל לבצע רק 30% מכלל העבודות. אם הוא מתחייב להזמין עבודות בבית הדפוס בנצרת, הוא יכול להזין אותו, שהרי מדובר בהדפסת ספרים בערבית. עצם יכולתו של המפעל להדפיס מיליון ספרים בערבית, לפי

המתוכנן, ראוייה לעידוד וסיוע. זה לא בית-דפוס הנמצא בחל-אניכ או ירושלים אלא הוא עובד בנצרת. לאחר שאנו שומעים שיש מתעלים המוכנים להעביר אליו הזמנות, לדעתי יש מקום לאשר את הערבות. אני מציע לאפשר למפעל לשקם את עצמו.

י. פלומין:

זה מכבר לא קיימנו דיון על סכום כה קטן, דיון ממושך שהתנהל חוץ משא-ומתן מאחורי הקלעים. מחול השדים מאחורי הקלעים מתחיל לחרוג מגבולות הטעם הטוב. (היו"ר י. קרגמן: הדיון מתנהל בוועדה.) אתי התקשרו מחייבים ושוללים.

ש. ארליך:

מדוע לא מופיע לפנינו איש האוצר כמו בכל מקרה שמובאת בקשה לאישור ערבות?

י. פלומין:

אומר בגלוי: היה לי רצון להצביע נגד ולו רק בגלל הלחץ שהופעל בצורה לא הוגנת עקב "יחוס אבות" של חלק מהמשקיעים במפעל. שני משקיעים מתוך הארבעה מקורבים למלכות בצורה משפחתית. אני לא אצביע נגד בגלל סיבה שונה. כאן מדובר על ערבות על סכום של 1.2 מיליון לירות. המדפיס-הממשלתי רוכש עכשיו מכונה דומה לזו של המפעל בהשקעה של כמה עשרות מיליונים. האם אנו צריכים להגדיל את המשק הממשלתי כאשר יש מפעל קיים?

אם היו אומרים לנו שעומדים להקים מפעל, הייתי אומר: אל תקימו אותו ללא בדיקה. אבל המפעל קיים. אנו כאנשים האמונים על מחשבה כלכלית צריכים לבדוק את ההשקעה של עוד 1.2 מיליון לעומת הנזק שייגרם על-ידי סגירת המפעל. להערכתי הנזק שבסגירת המפעל יהיה גדול פי כמה מהסכום של 1.2 מיליון לירות. אגב רצוני לומר שחבל שלא שמעתם בקולי בענין צוות רי"ל. היום ההסדים גדולים פי כמה. הייתי מצביע בעד הערבות לו ידעתי שהסכום של 1.2 מיליון לירות הוא האחרון והוא יפתור את הבעיות. זהו מפעל עם פוטנציאל של יצוא, כי יש יתרון יחסי בביצוע עבודות הדפסה שתשוקנה באגן הים התיכון ומרכז אירופה. כאן משרד המסחר והתעשייה איננו נקי מאשמה. חלק מהתמריצים עוכבו במשך תקופה ממושכת, וכתוצאה מכך נגרמו למפעל הוצאות מימון גדולות. אם המענק וההלוואה היו ניתנים בזמן לא היה קורה מה שקרה.

בגלל כל מה שהתרחש מחוץ לכותלי הוועדה אני

אמצע מהצבעה.

ע. אמוראי: אני מבקש לדון בבקשה לאור שתי עובדות: א. ההשתלבות

בשוק האירופי; ב. לאור העובדה שלפי דעתי

יש בארץ שלנו עודף ציוד בלתי-מנוצל. רק אתמול כתבנו חבר-הכנסת רונן ואנכי מכתב ליו"ר ועדת הכספים והודענו כי למפעלי אורון הוזמן ציוד כבד שהוא זהה בדיוק לציוד של מפעלי תמנע שהוא מובטל. נקנה ציוד בעשרות מיליונים של גוררי עפר, משאיות וכדומה, וזאת כאשר שתי החברות נמצאות תחת גג אחד. אני ביקשתי דיון דחוף בנושא. אני חושב ש"זרקו" כאן סכום של כ-80 מיליון לירות.

אינני מכיר את הפרטים על המפעל. ביקרתי לפני

חדשיים במפעל דפוס גדול שם קיבלתי מידע על תעשיית הדפוס. סיפרו לי כי לבית-דפוס בירושלים יש סדר אלקטרוני המספיק לבצע את מחצית העבודות בארץ והוא מנצל רק 10% מכושר הייצור שלו. בכל הערים עושים עבודה ידנית. משרד המסחר והתעשייה היה צריך לדאוג לכך שיהיו כמה שירותי יסוד של כירכיות וכדומה ובתי-דפוס יהיו במקרה של החמחיות. אם בנצרת היה בית-דפוס בערבית, הבעיה הייתה בסדר לערבית. המפעל התחיל ככירכיה. יתכן שבנצרת אפשר היה להקים מפעל שיתן שירותי כירכיה לעבודות דפוס. אילו המפעל בנצרת-עלית היה מספק עבודה ומעניק שכר גבוה לשורה של עובדים בגלל מהות העבודה, וכך היה מעלה את רמת-החיים ומאפשר מקורות הכנסה - ניחא;

אבל אני יודע מהי התמורה לעבודה בבית-דפוס. מבחינה כלכלית של משק המדינה הפיצול הזה הוא מיותר. אם היה זה מפעל מצליח ועומד על רגליו, תיאורטית לא היה מעניין אותנו דבר. אבל מה שהובא בפנינו זוהי הודאה של הממשלה בכך, שהמדפים הממשלתי מעביר עבודות למפעל כי הופעל עליו לחץ. הוא הדין "דפי זהב". בלי הסבר נוסף לא אוכל להצביע בעד אישור הערבות.

ח. קורפנו: אני יודע שקיים בירושלים מפעל משוכלל לתרגומי

מדע, והוא עומד ריק. המדפים הממשלתי, אם הוא

רוצה להוציא עבודות, מוטב שהיה מעביר אותן למפעל לתרגומי מדע מאשר

לצרות. העניין נראה לי מלאכותי. אם שר המסחר והתעשייה רוצה לעזור

לאנשים אלה, יתקצב את הסכום מתקציב משרדו. למה אנו צריכים לתת גושפנקה לערבות זו?

י. גולן: צריך לראות את הדברים בפרופורציה הנכונה. חבר-

הכנסת אמוראי נשא נאום על בעיה כלכלית מסוימת.

אנו דנים אמנם בנושא כלכלי, אבל אם אומרים לנו שסכום של 1.2 מיליון לירות עשוי להציל את המפעל, אני מוכן לתת ידי לכך, מה גם שמדובר במפעל במקום כמו נצרת-עלית. אני מציע לאשר את הערבות גם בלי שיקול כלכלי מעמיק.

י. בדר: להקצבה גם אני מסכים.

אם היינו צריכים להחליט על הקמת המפעל, כל

הדברים שנאמרו כאן היו תופסים. אבל לא כך המצב.

אנו עומדים בפני עובדה קיימת. המפעל קיים, יש בו ציוד, עובדים בו

פועלים. שאלתי ליושב-ראש אם אנו יכולים להחליט על אישור ערבות מותנית.

הערבות לא תתבצע אלא לאחר חדש ימים, בתנאי שתוך חדש יתברר מה גורל

ההזמנות, ההזמנה מחו"ל, ההזמנה של המדפים הממשלתי וכדומה. אני שואל

אם ניתן להציע הצעה כזו. אם ההזמנות תתקבלנה, תופעל הערבות; אם לא - הערבות לא תופעל.

היו"ר י. קרגמן: נאמר שיש הזמנה על סכום של 400 אלף דולר.

ג. פת: כמה דרוש לכך מקרן היצוא?

כדי להפעיל את המפעל דרושה הוצאה חדשה ישירה

של כ-600 אלף לירות. עד שהמפעל מקבל את התמורה

חולפים שלושה חדשים. כך אחה מגיע לסכום המבוקש כאן.

היו"ר י. קרגמן: אני מסכים לדברים שאמר חבר-הכנסת גולן. אני

זוכר את דבריו של פרופ' פטנקין ששאל למה צריך

להקים מפעל ללבידי עץ באפיקים כאשר את בולי העץ מביאים לנמל חיפה.

נסענו אתו לעמק הירדן והוא נוכח לדעת שבלי המפעל אין לישובים שם קיום.

אנו דנים במפעל שפשט את הרגל, אבל מחשבים בכך שהוא נמצא בנצרת-עלית

או בגליל. עובדים במפעל 56 עובדים. זה לא עניין של מתת חסד. אנו

רוצים לתת למפעל זריקה-עידוד בהנחה שכך המפעל יעלה על דרך המלך.

בהחשב בנתונים שהם לא כל-כך כלכליים אני מציע לאשר את הערבות.

ח. קורפנו: כמה בתי-דפוס בארץ הוכרו כמפעלים מאושרים?

מר ששון: למעלה מ-20 הם מפעלים מאושרים. היצוא הוא

למעלה מ-18 מיליון דולר.

י. בדר: אינני מתנגד לתת למפעל כסף, אבל לא ערבות.

מ. שחל:

לאור הנסיון בחיפה עם שני מפעלים שפשטו את הרגל וכמה זה עלה למשק המדינה, אני מציע לאשר את הערבות. כאשר זוהי ערבות יש סיכוי לקבל חזרה את הכסף.

אני מציע שהוועדה תקיים דיון על מדיניות ההשקעות בענף הדפוס. למפעל זה יש פוטנציאל של ייצור, יש ביקוש לתוצרתו ויש לו אפשרות של התמחות. אני מציע לאשר את הערבות בלי לכרוך את האישור עם הדיון הכללי בנושא.

ג. פת:

ועדת הכספים מקבלת החלטה תוך ידיעה ברורה שהיא איננה מביאה בחשבון את השיקולים הכלכליים ואת העובדה שהמפעל פשט את הרגל. אם הוועדה רוצה ללכת בדרך זו, בבקשה. אני חושב שהשיקולים כאן הם מוטעים, מעוותים ולא ענייניים. הוועדה קבעה שאם תהינה הזמנות משמעותיות היא תאשר את הערבות. האמת היא שההזמנות האלה אינן משמעותיות. נניח שהמפעל יקבל עבודה מהמדפיס הממשלתי בסכום של מיליון לירות. זו תהיה הזמנה חד-פעמית. נניח שהמפעל ירוויח מעבודה זו 200 אלף לירות. זהו סכום זעום בהשוואה להתחייבויות. "דפי זהב" מוכנים לבצע הזמנה במפעל כי מישו חפץ ביקרו של המפעל. הנושא החשוב הוא היצוא.

באזור זה יש מחסור בעובדים. בנצרת-עלית עובדים אנשים מכרמיאל ומחיפה. איננו פותרים את הבעיה, אנו דוחים אותה. אנו גורמים עוול לאנשים. בעוד חצי שנה הם יעמדו באותו מצב. חבל שמפעלים כאלה לא נסגרו בתקופת השפע והם נסגרים דווקא היום. יש נכונות לעזור, אבל אני מציע לחכות למשא-והמתן ולתוצאות של ההזמנה הגדולה ליצוא.

היו"ר י. קרגמן: כל עוד המפעל סגור הם אינם יכולים לבצע את ההזמנה.

ג. פת: לעבודה הספציפית אני מציע שנאשר את המימון לפי נתונים שנקבל.

היו"ר י. קרגמן: כמה הם צריכים להשקיע כדי להפעיל את המפעל ו לבצע את ההזמנה ליצוא?

ג. פת: כמה הם יקבלו מקרנות היצוא לצורך עבודה זו?

מר ששון: 400 אלף דולר (3.5 מיליון לירות) אלה הן הזמנות ביד. בחודש דצמבר הם הפסיקו את העבודה כי חדלו לספק להם את הנייר. כל דחיה תביא להחמצת ההזמנה.

ג. פת: אני מציע כי בישיבה הבאה נקבל פרטים ממשרד המסחר והתעשייה על הסכום שמקבל המפעל מקרנות

היצוא על ההזמנה.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע לאשר את הערבות שתופעל בהתאם לצרכים ובצמוד לביצוע העבודות.

מר בר-חיים: עבור הזמנת היצוא צריך לעמוד לרשותם סכום של 1.3 מיליון לירות. זהו מימון היצוא עבור ההזמנה. אם תהינה הזמנות נוספות ממילא יגדל הסכום. לגבי חלק היצוא זה בערך שני-שלישים מהערבות. אפשר להגיד שזה יהיה צמוד למימון היצוא.

ג. פת: אני מציע 60% מ-1.3 מיליון לירות.

מר ששון: אלה הזמנות שצריך לבצע תוך 4 חדשים.

היו"ר י. קרגמן: ההצעה היא: הוועדה מאשרת ערבות בסכום של 1.2 מיליון לירות. המימוש של הערבות יהיה בהתאם לביצוע העבודות שהם יקבלו.

ההצעה נתקבלה

ערבות המדינה - מבני תעשייה בע"מ

מר בר-חיים: חברת מבני תעשייה בע"מ היא חברה המשמשת זרוע ממלכתית להקמת מבני תעשייה באזורי פיתוח. היא בבעלות מלאה של ממשלת ישראל. בגלל המגבלות החקציביות היא תיחד השנה את עיקר המאמצים לאזורי פיתוח א'. באזורי פיתוח ב' נכנסים בהדרגה יזמים פרטיים. החברה פועלת כמפעל מאושר, היא מקבלת מענקים. את חלק ההוצאה העצמית היא מקבלת מאתנו במסגרת החקציב. יש לה תכנית בניה שנתיית. היות וזוהי חברה ממשלתית, החשב הכללי עומד על כך שעליה לקבל ערבות בעלים. החברה פועלת ביעילות עם צוות מצומצם. היא עובדת באמצעות קבלנים עם הוצאות מינימליות. זוהי חברה המרוויחה כ-10 מיליון לירות לשנה. היא מעמידה את המבנים בשכירות עם אופציה לרכישה. בחלק מהמקרים יש התחייבות מראש לקנות את המבנים. חשיבות פעולתה של החברה היא בכך שהיא מאפשרת ליזמים לבוא אל המוכן מבחינת מבנים באזורי פיתוח. יש לכך חשיבות ממדרגה ראשונה לתיעוש אזורי הפיתוח.

היו"ר י. קרגמן: לפני מספר חדשים קיימנו בירור בנושא.

י. בדר: לפני שנתיים ראיתי את המאזן. במשך שנתיים מאז מכהן מר רבינוביץ כשר האוצר, אני משתדל להאמין לדבריו. ראיתי את התקציב הנוסף. טרם ראיתי את התקציב השנתי. הצעתי הראשונה היא שנחיה עד שנראה את התקציב השנתי. סכום כזה למבנים צריך לפיות חלק של מדיניות כלכלית. זה לא דבר שגרתי. בתקציב הנוסף אין כספים למטרה זו. בתקציב 1975 אין פרוטה לפיתוח של ממש. בתקציב השנתי יש מחצית הסכום לשיכון והמחצית השניה למטרות אחרות. יש מעט מאד מזה לתעשייה. זוהי המדיניות. עכשיו אני רואה סכום של 162 מיליון. אני יכול להכין את הכללת הסכום הזה במסגרת של התקציב לשנת הכספים 1976. (מר בר-חיים: זוהי המסגרת.) אני רוצה לראות את הצעת התקציב לשנת 1976 לפני שאני בא לדון בהצעה.

מר בר-חיים: המבנים הם בבניה. התכנית הזו קיבלה כבר מעמד של מפעל מאושר. חלק מהמבנים הם בהקמה. הפיתוח איננו בגבולות של שנת תקציב. חלק מוקם ב-1975 וחלק יתבצע ב-1976. התכנית משקפת השקעות בתעשייה הגדולות פי 5 מהסכום שנכלל כאן; היא תשמש בסיס להשקעות של 750 מיליון במונחים של השנה שעברה. במונחים של השנה זה 20% מהסך-הכל. השנה הושקע בתעשייה סכום של 3.5 מיליארד לירות. קשה לומר שאישור או אי-אישור זוהי מהפכה בהיקף הכולל של ההשקעות בתעשייה; זה חלק קטן מההשקעות בתעשייה. אם עניין זה איננו מוסדר, אין לך תעשייה באזורי פיתוח. זה כולל את מרכזי התעשייה בתפ"ן ובמחניים.

ח. קורפו: ב-1973 נוכחנו לדעת שהמקורות הכספיים לבניה היו 15 מיליארד ואילו יכולת הביצוע הייתה בסכום של 13 מיליארד. נחסוך כסף רב אם לא נועיד את הסכום הגדול למטרות בניה. אני אומר זאת ביחס ל-81 מיליון. אינני יודע מה יהיה היקף הבניה של השנה הבאה. עוד לא ראינו את התקציב. מה טעם להזרים את הכספים האלה כבר עכשיו? נראה את התקציב בעוד כחדש ימים ונדע כמה מתכוונים להשקיע בבניה. אם לא חתיה יכולת ביצוע, פירוש הדבר שאנו רק מעלים את המחירים. שמעתי שקיימת אופציה לקבל את המבנים בשכירות.

מר בר-חיים: המבנים נמסרים בשכירות עם אופציה לקניה.

ח. קורפו: באזורי פיתוח קיים הגורם של ההתחרות. מהו המצב בקיבוצים?

מר בר-חיים: בקיבוצים זו שיטה של שכר ומכר. כמות המפעלים בקיבוצים בטלה בששים.

ג. פת:

בעקרון המחשבה בדבר הקמת חברת מבני תעשייה היתה מחשבה טובה. הבעיה עם החברות הממשלתיות שהתיאבון שלהם בא עם האוכל והן גדלות ללא כל פרופורציה הגיונית. כמה הון פרטי אפשר למשוך לפרוייקט? אני מכיר את העובדות מכרמיאל. בכרמיאל כאשר יזם פרטי קיבל קרקע ובנה עליה מבנה תעשייה לפי המתכונת של החברה, הוא בנה אותו יותר זול ועמד באותן מגבלות. כל עוד אנו בקלות כזו מזרימים כספים, אין תמריץ לחפש יזמים אחרים. אם תחן ליזם פרטי או ציבורי את אותן הטבות וכסף זול, הוא ילך לכך. זוהי השקעה מצויינת, אין טובה הימנה. הערך הקפיטלי של ההשקעה עולה מיום ליום גם באזורי הפיתוח המרוחקים ביותר.

החברה מנוהלת טוב, אם כי אינני יודע מדוע היא צריכה להחזיק ניירות צמודים בסכומים ניכרים. אין לחץ על החברה למכור את המבנים. כאשר היא זקוקה לכסף, היא מקבלת אותו, וזהו כסף זול. מעמד של מפעל מאושר יחד עם הלוואה ב-8% ריבית לא צמודה, זה חינם.

מר בר-חיים:

בכל מקום בו יהיה יזם פרטי הוא יקבל את אותם חנאים; את הלוואה והמענק הוא יקבל באותם חנאים כמו חברת מבני תעשייה. כדי למנוע התחרות, מבני תעשייה לא תבנה שם. אני מוסר הודעה זו לפרוטוקול.

ג. פת:

יותר קל לבוא לוועדת הכספים ולבקש ערבות להלוואה מאשר לחפש יזמים, שהם בדרך הטבע מתחרים.

אני חושב שמוקדם לקבל החלטה על סכום כה גדול של 161 מיליון לירות. סכום כזה מיועד לשטח בניה של 30-40 אלף מ"ר. אינני יודע אם נהיה זקוקים לכך. לכן אני מציע שאנו בשלב זה לא נאשר את הערבות. יש יזמים ישראלים ובעלי הון אשר ילכו להשקעה כזו. לטווח ארוך זוהי השקעה טובה.

היו"ר י. קרגמן:

מה אתה מציע אם אין יזמים?

ג. פת:

באור-יהודה בונה חברה חצי-ציבורית בשותפות פרטית והמועצה המקומית. חבר-הכנסת בן-פורת הוא יו"ר החברה. שם קם פארק תעשייתי עצום. אם כדאי לבנות שם, כדאי ללכת גם למקומות אחרים, כאשר מקבלים את אותן הטבות.

א. אפרת:

לפני חצי שנה התקיים דיון על מבני תעשייה והופתעתי לטובה. התייחסתי בחיוב לתכנית הפיתוח, וגם עכשיו אני מתייחס בחיוב לתכנית זו. צריך לתת לתעשייה אפשרות לצאת למרחב. מחשבתו של חבר-הכנסת פת איננה זרה לי. החברה היתה צריכה לרתום יזמים נוספים לעניין, אפילו גופים ציבוריים גדולים כמו סולל-בונה או רסק"ו, לפיתוח פארקים תעשייתיים. אם לא נאשר את הערבות, לא נעשה טובה לעניין. אני סבור שעלינו לקיים בקרוב דיון על מדיניות החברה ומדיניות הממשלה בעניין פיתוח מבני תעשייה. הרעיון לשתף הון, אם בדרך של הפצת מניות או בדרך של שותפות ממשית עם גורמים לא ממלכתיים, הוא רעיון טוב.

אני מציע שיאפשרו לנו ללמוד את הנושא ולחשוב עליו במשך שבועיים. נעיין בחומר על מבני תעשייה. בינתיים יגידו לנו באילו מקומות בונים ממש. כאשר נראה את התכנית לא נוכל שלא לאשר. הכוונה היא לישובים חדשים שאין להם בסיס חקלאי ורוצים לתת להם אפשרות של פיתוח תעשייתי.

א. שוסטק: ההצעה היא חמימה: בנק לפיתוח התעשייה הסכים לתת לחברה מבני תעשייה הלוואה, ואנו מתבקשים לאשר את הערבות על הלוואה בסכום של 81 מיליון לירות. ברור שההשקעה הקיימת היא בסכום של 162 מיליון. לכאורה אינך יכול שלא לאשר את הערבות לתכנית כזו. אבל נשאלת השאלה: האם קיים צורך בהשקעה של 162 מיליון ועוד בימים אלה? אם יתברר שהפרוייקט הוא חשוב וזה דבר בעתו, הרי ענין הערבות הוא משני. אני רוצה להיות משוכנע שאמנם זהו הזמן להקים את הפרוייקט.

י. פלומין: בקשה מסוג זה צריכה להיות מלווה בנתונים יותר מפורטים. חשוב היה לקבל את הרשימה של הפרוייקטים, מהי ההשקעה בכל אחד מהם, מהו היקף הבניה של כל אחד מהם. האם כל אחד מהפרוייקטים מסומן למשקיע מסוים, או שזו בניה למלאי. האם המבנים הם ספציפיים ומותאמים לדרישות של לקוחות מסוימים, או שאלה הם מבנים הניתנים להתאמה? מי הם הקבלנים הבונים את מבני התעשייה? חשוב לדעת מי הם הקבלנים המבצעים את הפרוייקטים.

שמחתי לשמוע את הצהרתו של סמנכ"ל משרד המסחר והתעשייה שתנאים אלה יינתנו גם ליזמים פרטיים, כי אני יודע שבעל מפעל הרוצה להקים את המבנה איננו מקבל את התנאים האלה. הוא איננו מקבל הלוואה בריבית של 8%.

שמענו שהחברה נושאת רווחים. אינני חושב שהחברה כזו צריכה לשאת הפסדים, אבל גם אינני חושב שהיא צריכה לצבור רווחים שלא בפיקוח תקציבי. רווחים אלה אינם בפיקוח תקציבי ואנו מסייעים לכך על-ידי התנאים והריבית שהיא למעשה ריבית שלילית. לא יתכן שהחברה תהיה רווחית ללא פיקוח. צריך לקבוע שהחברה תעבד ללא הפסדים אבל לפי שיטה של "קוסט".

אני מציע שנדחה את קבלת ההחלטה עד שנקבל את כל

הפרטים האלה.

צ. גרשוני: ועדת הכספים ביקרה במבני תעשייה שנבנו בעטרות. היא ראתה את המבנים. חברי הוועדה ביקשו לדחות את ההכרעה עד שנקבל את כל החומר. האם אנו נחליט אם צריך להקים מבנים בקרית-שמונה או בירושלים? חברת מבני תעשייה מקצה את המבנה למפעל שאושר על-ידי מרכז ההשקעות לפי קריטריונים חדשים של מדיניות סלקטיבית בהשקעות. אינני סבור שוועדת הכספים יכולה לערער על ההחלטות של מרכז ההשקעות. עלינו לעמוד על כך שהמבנים יוקצו רק למפעלים שקיבלו אישור של מרכז ההשקעות.

יש חברים שיש להם תפיסה מסוימת על הפיתוח. הם סבורים שצריך לצמצם את היקף הפיתוח כי זהו גורם המלבה את האינפלציה. אני מבין אותם מבחינת תפיסתם. לעומתם יש אנשים הסבורים שצריך לעשות הכל כדי למנוע אבטלה ולספק מקורות תעסוקה. ניתן להגיע לכך על-ידי השקעות סלקטיביות באזור פיתוח ועל-ידי הסבה מקצועית לעובדים. כל דחיה באישור הערבות מעכבת את פיתוחם של מקורות תעסוקה באזורים אלה.

היו"ר י. קרגמן: איש איננו מחננד לפעולות החברה. הקמתה של חברת מבני תעשייה אושרה בוועדה. במשך כל השנים המדיניות היתה לעודד יזמים להיכנס לשותפות במפעל. הענין איננו קשור דווקא בחוק לעידוד השקעות הון. מדובר כאן על פרויקט של 162 מיליון להקמת מבני תעשייה, ואני מבקשים לדעת, מתוך גישה אוהדת, מהם אתרי הבניה.

י. בדר: אנו יודעים מעט מאד על חברה זו ועל מבנה ההון שלה.

מר בר-חיים: חשבתי שהתכנית נשלחה לוועדה והנה מתברר שלא שלחו אותה. אדאג לכך שסקר מפורט על אתרי הבניה, השטחים וכדומה, יונח על שולחן הוועדה. הבנק שלח את החומר.

אני רוצה להתייחס לקונצפציה של חבר-הכנסת פת. יזמים פרטיים אינם מוכנים ללכת למקומות שאליהם הולכת חברת מבני תעשיה, מטעם פשוט: ביחס להון המושקע ערך הנכס באזורי פיתוח קטן לעומת בניה במרכז הארץ. יזמים אומרים בצורה מפורשת כי בתנאים בהם קיים שכר דירה מבוקר, הם אינם מוכנים להיות שותפים. אני אומר זאת על-סמך הנסיון לענין בכך לפחות חמשה יזמים, החל מהגדולים שבהם כמו החברה-לישראל, וכלה ביזמים שהם אנשי בניה וקבלנים. הם אינם רוצים שיכתיבו להם את גובה שכר הדירה. בקרית-שמונה אנו חייבים לפקח על גובה שכר הדירה. עצם העובדה שחברת מבני תעשיה נמצאת בשטח וגובה שכר דירה יותר נמוך, איננה מאפשרת לאחרים לאכלס מבנים בשכירות יותר גבוהה. אנו מחפשים כל דרך אפשרית, כולל פרויקטים משותפים עם מפעלים לבניה שרומית המעונינים לקדם את הבניה הטרומית. אנו מוכנים לכל שותפות.

החברה מנסה למכור נכסים ולא מצליחה. באשקלון הצליחה החברה למכור מבנים. בעוד שנתיים יהיה אותו מצב בקרית-מלאכי. באזורי פיתוח יותר מובהקים אין לכך ביקוש. ביבנה מוכנים לקנות בלוקים, מה שאין כן בחפץ. החברה פועלת תוך מגבלות תקציביות, והיא מקדמת כברכה כל סכום שבא במקום סכומים מהתקציב, ולו רק בגלל העובדה שאת ההון העצמי צריך לתקצב.

כל המבנים הכלולים בתכנית זו מיועדים ליזמים. אין שום מבנה שאין לו יזם שהחברה התחייבה לתת לו מבנה. כל המפעלים האלה הם מפעלים מאושרים או מוכרים. כל המבנים מיועדים, ומבחינה זו איננו במצב המאפשר לנו לשקול אם לעשות את הפיתוח או לא. המפעלים האלה הזמינו את הציווד. הענין הוא במצב של התהוות.

יש ויכוח מתמיד על שאלת הרווחיות, האם נכון לעודד את החברה לעבוד לפי "קוסט". מסתבר כי במקרה כזה ה"קוסט" גדל ואין תמריץ לרווחיות. בחברה זו ניסינו ליצור תמריץ להגיע לרווחיות ויש חשבון של כדאיות. הרווחים אינם מופלגים, אבל קיים רווח. החברה משלמת 6% דיבידנדה. בנקל אפשר ליצור מצב שלא תהיה רווחיות, אבל אז קיים החשש שה"קוסט" יגדל, כי לא יהיה תמריץ. מוטב לנקוט בשיטה שבה יש רווח קטן ומבוקר, שחלקו חוזר לקופה והשאר מושקע מחדש במבנים. החברה משלמת גם מס הכנסה. מבחינת יעילות זוהי שיטה טובה. אנו רואים בחברה אחד הכלים היעילים לתיעוש ישובי הפיתוח.

היו"ר י. קרגמן: אני מבקש שתגישו את החומר ואז נקבל החלטה. יש בוועדה גישה אוהדת לענין.

אני פונה לחברי הוועדה בבקשה שיגישו בכתב את הצעותיהם לתקציב הנוסף למזכיר הוועדה כדי שנוכל לקיים את ההצבעה ביום א' הבא.

י. בן-מאיר: אני מבקש שההצבעה תהיה ביום ב'.

י. בדר: אני אגיש את הצעותי לכל סעיף וסעיף בוועדה.

היו"ר י. קרגמן: מבחינה פורמלית ונוהלית אתה רשאי לעשות כן. אני פונה אליך ואל יתר חברי הוועדה לא להעסיק את הוועדה בדיונים על כל סעיף וסעיף, אלא להגיש את ההצעות בכתב. את הדיון נקיים כאשר יובא התקציב לשנת הכספים 1976.

י. בדר: רק ביום ב' הבא נוכל לקיים את ההתייעצות על התקציב הנוסף.

היו"ר י. קרגמן: אני מבקש להגיש את ההצעות בהקדם.

חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס. 4) תשל"ו-1975

ג. פת: הצעה לסדר: בשעה 14.00 יש לנו ישיבה נוספת. אני מבקש לדחות את הדיון בהצעת החוק לישיבה

הבאה.

י. פלומין: אני מבקש להצביע על הצעת חוק זו באותה ישיבה שבה נצביע על התקציב הנוסף.

י. בדר: אני מבקש להגיש לנו את החוק המקורי של מס שירותים על מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח.

מ. נוידרפר: זה נכלל בפקודת מס הכנסה.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע שנשמע דברי הסבר ממר נוידרפר ונקיים את הדיון בישיבה הבאה.

מ. נוידרפר: הרווחים של הבנקים, כפי שהוועדה למדה לדעת

מהדיונים השונים שבחלקם הייתי נוכח, היו טובים בשנה האחרונה. אנו מדברים עכשיו במונחים נומינליים ולא ריאליים. אנו גובים מס במונחים נומינליים. תקציב ההוצאה הוא במונחים נומינליים. כתוצאה מכך אישרה הכנסת את חוק מס שירותים בתחילה בשיעור של 2.5%. שיעור זה עלה בנובמבר 1974 ל-5%. עם הפיחות האחרון והגזירות שהוטלו בעיקבות הפיחות, חלק מתכנית הממשלה היה גם להגדיל את השיעור של מס זה בשנה זו בלבד. בשנה הבאה יפוג תוקפו של החוק והמס הזה ישתלב במס ערך מוסף. הצעת הממשלה היא להגדיל את מס שירותים זה ל-7.5%.

בסעיף 2 לחוק מתעוררת בעיה. מוצע להטיל את המס בשיעור זה על שנת המס 1975. הצעת החוק הונחה על שולחן הכנסת ב-9.10.75. היא הגיעה לקריאה ראשונה בינואר 1976.

ג. קיטרון: היא עברה לוועדה בפברואר 1976.

י. פלומין: זהו חוק רטרואקטיבי מובהק.

מ. נוידרפר: אינני חושב כך. הצעת החוק הונחה על שולחן הכנסת עוד בשנת התקציב הנוכחית.

ג. קיטרון: היא עברה לוועדה לפני שבוע.

מ. נוידרפר: אי לכך יש לתקן את מועדי תשלום המקדמות בסעיף 2, ואנו מציעים שינוי האומר כי יחרת המקדמה תיגבה ב-10 במרס 1976.

י. בן-מאיר: אני תומך בהצעת החוק. סכומי המס מופיעים בתקציב בצד ההכנסות וצריך לגבות אותם.

היו"ר י. קרגמן: שמענו את דברי הפתיחה. נדון בהצעת החוק באחת הישיבות הקרובות, אולי ביום ה' או יום ו'

השבוע.

י. פלומין: אני מבקש שנקבל הודעה מראש על מועד הדיון. כך אני חוזר על בקשתי שההצבעה תתקיים באותה ישיבה שבה נצביע על התקציב הנוסף.

היו"ר י. קרגמן: אני נועל את הישיבה.